

2011. május 2. hétfő
Márk evangéliuma 1,32–45

Dr. Bekő István Márton

^{1,32}Estefelé pedig, amikor lement a nap, hozzávittek minden beteget és megszállottat; ^{1,33}az egész város összegyűlt az ajtó előtt. ^{1,34}Sok, különféle betegségben sínylődőt meggyógyított; sok ördögöt is kiűzött, és nem engedte beszélni az ördögöket; azok ugyanis felismerték őt. ^{1,35}Nagyon korán, a hajnali szürkületkor felkelt, kiment, elment egy lakatlan helyre, és ott imádkozott. ^{1,36}Simon és a vele levők azonban utána siettek, ^{1,37}és amikor megtalálták, így szóltak hozzá: "Mindenki téged keres." ^{1,38}Ő pedig ezt mondta nekik: "Menjünk máshova, a szomszédos helységekre, hogy ott is hirdessem az igét, mert azért jöttem." ^{1,39}És elment Galilea-szerte a zsinagógákba, hirdette az igét, és kiűzte az ördögöket. ^{1,40}Odament hozzá egy leprás, aki könyörögve és térdre borulva így szólt hozzá: "Ha akarod, meg tudsz tisztítani." ^{1,41}Jézus megszánta, kezét kinyújtva megérintette, és így szólt hozzá: "Akarom, tisztulj meg!" ^{1,42}És azonnal eltávozott róla a lepra, és megtisztult. ^{1,43}Jézus erélyesen rászólva azonnal elküldte, ^{1,44}és ezt mondta neki: "Vigyázz, senkinek semmit el ne mondj, hanem menj el, mutasd meg magadat a papnak, és ajánld fel tisztulásodért, amit Mózes rendelt - bizonyosságul nekik!" ^{1,45}Az pedig elment, és elkezdte mindenfelé hirdetni és híresztelni az esetet, úgyhogy Jézus nem mehetett többé nyíltan városba, hanem kint, lakatlan helyeken tartózkodott, és oda mentek hozzá mindenfelől.

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

A kapernaumi zsinagógai tanítás és a csodatételek után újabb vallomást olvasunk Jézus csodatevő és igehirdető munkájáról. E szövegek mindegyike, akár csak az eddigi is, hitben fogant leírások, amelyeknek elsődleges jelentősége teológiai. Bennük nyomon követjük az evangélium terjedésének útját és Jézus istenfiúi tevékenységének újabb állomásait.

32–34. vers – Összefoglaló (summárium)

Az esemény esti órában következik be (Ὁψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδου ὁ ἥλιος). A helyszín nem változott: Jézus Simon hajlékában tartózkodik. A betegek és megszállottak odaszállítása, és a város összegyűlése az ajtó elé, kapcsolatban áll az 1,28-al, ahol a Jézusról szóló hír futótűzként (azonnal – εὐθὺς) elterjedt Galilea vidékén. A gyógyításokról és ördögűzésekről szóló általános leírás bevonja a leírásba a Jézus kiletére vonatkozó kérdést, és erősíti a hitben fogant ismeretet, miszerint Jézus Isten Fia, akinek hatalma van gyógyítani és ördögöket kiűzni. A jelenet a Jézusban eljött üdvidőre mutat. Az ördögök elhallgattatása (οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια) Márk sajátos vonása, amit „messiási titok” néven ismerünk. Nem számít új adatnak a démonok különleges ismerete Jézusról (ἤδεισαν αὐτόν). Jézus megtiltja, hogy csodatevő hatalmát és tetteit hirdessék. Csak a keresztség és feltámadás fényében lehet róla hitelesen beszélni.¹

35–39. vers

Jézus naplementekor gyógyított és démonokat űzött ki, korán reggel már elvonul egy puszta helyre, ahol imádkozik (προσηύχeto). Ebben kifejezésre jut az Istennel való közvetlen és szoros kapcsolata. Nem értesülünk az imádság tartalmáról. A leírás Jézusnak soron következő szavaira figyelmez. Simon és társai utána mentek, mivelhogy mindenki keresi (πάντες ζητοῦσίν σε). A „mindenki téged keres” tanításának és tetteinek hatására utal. Egy új nap kezdetén újak szeretnék őt hallani; újabbak hoznák a betegeket és a meggyötört embereket, hogy meggyógyítsa őket. Jézus rendkívüliségét fogadtatása igazolja. A tanítványoknak adott válaszban Jézus nem a visszatérésről beszél, hanem a továbbhaladásról, más települések felkereséséről és az igehirdetés folytatásáról (κηρύσσω). Jézus nagyobb perspektívában látja küldetését.² A leírásban megjelenik a misszió képe: az evangélium minél több helyre el kell jusson. Az evangélista gyüleke-

¹ V.ö. J. GNILKA: *Das Evangelium nach Markus*, EKK II/1. Zürich und Neukirchen-Vluyn, Benziger-Neukirchener Verlag, 1998, 5. 87.

² DÓKA ZOLTÁN: *Márk evangéliuma*, Budapest, A Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya, 1977, 56.

zetének a misszió területén is követnie kell a Mester példáját.³ A Krisztusról szóló evangéliummal bátran ki kell lépni a világba, és más helyeken is hirdetni kell. A gyülekezet ne feledje küldetését, hanem erősödjön Jézus küldetéstudatának példája által (εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον – mert ezért jöttem).

Immár nem csak a róla szóló hír jelenik meg Galileában, hanem Jézus is bejárja Galileát, prédikál a zsinagógákban és kiűzi a tisztátalan lelkeket. Az olvasó előtt megjelenő kép Jézus igehirdetési körútját ábrázolja. Ennek elmaradhatatlan eleme az isteni hatalommal végzett tanítás és a tisztátalan lelkek kiűzése.

40–45. vers

E gyógyítás rendelkezik a formatörténet által megállapított alapvető mozzanatokkal: a beteg közeledése, kérésének megfogalmazása, a gyógyító tette, a gyógyulás megállapítása, elbocsátás.

Jézushoz az igehirdető útja során egy leprás (λεπρός) lép oda. A kérés és letérdelés az isteni hatalommal bíró előtti feltétlen bizalom, hódolat és tiszteletadás képe. A leprás kéréséből kitűnik a Jézus iránti bizalma, valamint a bizonyossága, hogy Jézus képes őt meggyógyítani: εἰάν θέλῃς δύνασαι με καθαρῖσαι – ha akarod, megtisztíthatasz.

Jézus tettét több cselekmény írja le: megkönyörül a betegen (σπλαγχνισθεῖς),⁴ megérinti a leprás kezét (ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἤψατο), és kijelenti akaratát (θέλω, καθαρῖσθητι), amely egyezik a leprás kérésével. A megkönyörülés az Ótestamentumban Istennek az ember és népe elesettsége iránti cselekvése. Jézus azt teszi a leprással, amit Isten az elesett népével. A leprás megérintése ellenkezik a zsidó tisztasági szabályokkal. Aki leprást érint, tisztátalanná lesz. Jézusnak könyörülése és isteni hatalma teszi lehetővé, hogy a tisztátalanság reá nézve veszélytelenné váljon. Isten Fia azt teszi a leprással, amit Simon anyósával tett. Jézus felülmúlja Elizeus prófétát. Az evangélium leírása hirdeti, hogy Elizeusnál több van itt. A megtisztulásra adott parancs isteni rendelkezés. Amiképpen parancsolt a zsinagógabeli tisztátalan léleknek, úgy parancsol most a betegségnek is.

Az azonnali gyógyulás Jézus isteni parancsának következménye. A meggyógyult elbocsátását erélyes figyelmeztetés (ἐμβριμησάμενος αὐτῷ) követi, ami része az evangélista által alkalmazott messiási titoknak, és a folytatással áll kapcsolatban. Ugyanakkor a csoda félrevezető lehet Jézus kilétét illetően. Jézus a mózei törvényben előírtak teljesítésére biztatja a meggyógyultat (vö. 3Móz 14,2–32): mutassa meg magát a papnak. Ezáltal az embert az Isten törvénye szerint élő nép közösségébe hivatalosan is vissza akarja helyezni. Jézus az Isten gyógyító tetteire tereli a figyelmet: Isten a népének orvosa, gyógyítója.

A történet tipológiailag bemutatja a bűn tisztátalanságában lévő ember Jézus általi szabadulását.

A befejezés első része a meggyógyult tettét ismerteti: a Jézustól kapott hallgatási parancssal ellentétben, terjeszti a vele történeteket. A második rész hírt ad a Jézushoz jövők sokaságáról, amelynek következtében Jézus pusztá helyeken fogadta a hozzá menőket. A leírás kapcsolódik az eddigi közlésekhez, amelyek arról számoltak be, hogy Jézus csodatettei hamar elterjedtek és tömegeket vonzottak. A bemutatás kontrasztos: Jézus igyekszik elrejtőzni, de kiléte nem maradhat titokban. Akik őt keresik, csodatetteiért keresik, de őt tanításában s halálában lehet igazán megismerni.⁵

³ J. GNILKA: *Das Evangelium nach Markus*. EKK II/1. Zürich und Neukirchen-Vluyn, Benziger-Neukirchener Verlag, 1998, 5. 89.

⁴ Dóka Zoltán kiemeli Jézus indulatosságát, amivel kapcsolatba hozható a meggyógyított kiutasítása is. A történet végén, mint egy démont kergeti el magától. Lásd Márk evangéliuma. 59.

⁵ Lásd. L. SCHENKE: *Das Markusevangelium*, Stuttgart, Kohlhammer Verlag, 2005, 79.

Prédikációvázlat

Jézus Krisztus egyházának soha nem szabad elfelednie, miért jött az Úr, mint ahogy azt sem, hogy a róla szóló evangélium mit jelent az egyház életében.

1. Jézus a keresztfá áldozatát vállalta érettünk. Kapernaumban, Simon házában sokaság gyűl össze, és Jézushoz hordja a beteget és ördöngösöket. Az emberi élettel együtt járó nyomorúság és a kíváncsiság viszi őket Jézus elé. Még nem ismerik őt. Nem tudják ki ő. Azt sem, hogy útja merre tart. Előttük csak egy rendkívüli ember, akiben felismerni vélik

Isten ótestamentumi embereinek hasonmását. De hogy ő lenne a világ megváltója? Mi azonban tudjuk ki ő, és azt is, hogy mit köszönhetünk neki: testi-lelki megkötözöttségünket elébe vihetjük, mert ő Isten Fia, életünk megváltója. Jézus elnémította a démonokat, mert tudták, hogy kicsoda ő. Nekünk nem a félelemből, hanem hitből és tapasztalatból származik az ismeretünk – a keresztyéről szerteszágárik megváltó szeretete.

2. Jézus evangéliumát legtökéletesebben a róla szóló igehirdetés tárja fel. A tanítványok szemrehányóan keresik az Urat. Nem értik, miért vonul félre. De büszkéek arra, hogy a Mestert, akinek követésére elszegődtek, ily sokan keresik. Vajon magunk elgondolását fontosabbnak tartjuk-e az Úr tervénél és gondolatánál? Nem esünk abba a csapdába, hogy szeretnénk irányítani az Úr útját? Hogy szeretnénk előírni a teendőjét? Programot állítanánk össze neki, amely a mi elképzelésünk szerinti? Jézus a tanítványainak a küldetéséről szól, ami nem korlátozható szűk körre, mert kiterjed az egész világra. Az Úr azt mondja, hogy hirdetni kell az evangéliumot, mert ezért jött. Drága szavak ezek számunkra: az Ige, az Úr hatalma, hirdeti őt legtökéletesebben. Mindaz, amit érettünk tett, amit számunkra jelent, az Ige adja tudunkra. Ha az Úr ezt hirdette, nekünk is hirdetni kell, és hinnünk az Ige erejében.

3. A Jézusról szóló igehirdetés tartalma: megtisztít minket minden tisztátalanságunktól, és életünket Isten elé állítja. Miután Jézus Kapernaumból továbbment, hogy az evangéliumot hirdesse, egy leprás jött elébe. Meggyógyításának története példázza, hogy bennünket is így szabadított meg a kereszthalála által mindattól a tisztátalanságtól, amely távoltartott Istentől és embertől. Annak, aki hozzá járul, hinnie kell, hogy Jézusnak hatalma van rendbe hozni az életét. Ezt tette a leprás is. Azonban hibája abban állt, hogy csak a személyes testi gyógyulását kereste az Úrnál. Az Úr azonban több a testet gyógyítójánál. Ő teljes életünk Ura! Az ő evangéliuma hozzánk is elért! Bennünket is magával ragad! Nekünk is hirdeti, hogy helyreállítja életünket! Ezzel a bizodalommal állunk elé, és fedjük fel előtte hitünket és kérésünket.

A beteg kérését Jézus nem utasította el, hanem megkönyörült rajta, és kijelentette helyreállító akaratát. Isten Fia a mi életünk felett is érvényesíti helyreállító akaratát. Azt akarja, hogy megtisztuljunk: minden bűntől, istentelenségtől, és akarja, hogy halálának érdeme a miénk legyen. Jézus üdvözítő akarata az igehirdetés által érkezik hozzánk; mi az életünket kitárjuk előtte; elhiszük, hogy belé vethetjük minden reményünket, s megérezhetjük szavainak igazságát.

A meggyógyított embert Jézus utasítja, hogy teljesítse a törvény előírását. Be kell mutatnia magát a templomban a papnak, amint azt a mózesi rendelkezés meghagyta. Jézus nemcsak helyre akarja állítani az életét, hanem visszahelyezi az istentiszteleti közösségbe, és buzdítja a törvény megélésére. Mivelhogy Isten meggyógyította őt, cselekednie kell a törvény előírását. Urunk az Istenre irányítja tekintetünket: az ő szeretete, irgalma és kegyelme mondta ki rólunk, hogy megváltattunk minden bűnünkből a Krisztusért. Azonban megdöbbenő, hogy a meggyógyított leprás nem engedelmeskedik a kapott utasításnak. Aki megismerte, hogy mily nagy szabadulást jelent számára Krisztus hatalma, köteles keresni szavának teljesítését, és a neki való engedelmességet, hogy ez által is terjedjen Isten Országának evangéliuma. Ámen.